

Prese un informācija

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 25/22
Luksemburgā, 2022. gada 9. februārī

Spriedums lietā T-791/19
Sped-Pro/Komisija

Vispārējā tiesa atceļ Komisijas lēmumu, ar kuru noraidīta sūdzība par Polijas valsts kontrolētās sabiedrības PKP Cargo dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu dzelzceļa kravu pārvadājumu pakalpojumu tirgū Polijā

Tā pirmo reizi izskata jautājumu par to, kā sistēmiskas vai vispārējas nepilnības tiesiskuma stāvoklī kādā dalībvalstī ietekmē tās konkurences iestādes noteikšanu, kura varētu sekmīgāk uzņemties sūdzības izskatīšanu

Saskaņā ar Polijas tiesībām reģistrēta sabiedrība *Sped-Pro S.A.* (turpmāk tekstā – “prasītāja”), kas darbojas sūtīšanas pakalpojumu jomā, savās darbībās izmantoja Polijas valsts kontrolētas sabiedrības *PKP Cargo S.A.* sniegtos dzelzceļa kravu pārvadājumu pakalpojumus.

2016. gada 4. novembrī prasītāja iesniedza Eiropas Komisijai sūdzību pret *PKP Cargo*. Šajā sūdzībā prasītāja apgalvoja, ka *PKP Cargo* ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli dzelzceļa kravu pārvadājumu pakalpojumu tirgū Polijā, jo tā esot atteikusies noslēgt ar prasītāju daudzgadu sadarbības līgumu saskaņā ar tirgus nosacījumiem.

2019. gada 12. augustā Komisija ar Lēmumu C(2019) 6099 *final*¹ (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) noraidīja sūdzību, pamatojoties būtībā uz to, ka Polijas konkurences iestāde varot sekmīgāk uzņemties sūdzības izskatīšanu.

Šajos apstākļos prasītāja cēla Vispārējā tiesā prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu. Prasības atbalstam prasītāja izvirzīja trīs prasības pamatus, kas ir saistīti attiecīgi ar prasītājas tiesību uz to, lai tās lieta tiktu izskatīta saprātīgā termiņā, pārkāpumu un pamatojuma nesniegšanu apstrīdētajā lēmumā, tiesiskuma principa pārkāpumu Polijā un acīmredzamām kļūdām vērtējumā attiecībā uz Savienības interesi turpināt sūdzības izskatīšanu.

Ar 2022. gada 9. februāra spriedumu Vispārējā tiesa apmierina prasību un pilnībā atceļ apstrīdēto lēmumu. Šajā sakarā tā pirmo reizi izskata jautājumu par to, kā sistēmiskas vai vispārējas nepilnības tiesiskuma stāvoklī kādā dalībvalstī ietekmē tās konkurences iestādes noteikšanu, kura varētu sekmīgāk uzņemties sūdzības izskatīšanu. Tā sniedz arī svarīgus precizējumus par apstākļiem, kādos saprātīga termiņa pārkāpums var būt pamats atcelt lēmumu, ar kuru noraidīta sūdzība konkurences jomā.

Vispārējās tiesas vērtējums

Pirmkārt, runājot par saprātīga termiņa principu, Vispārējā tiesa, no vienas puses, atgādina, ka saprātīga termiņa ievērošana administratīvajos procesos konkurences politikas jomā ir vispārējs Savienības tiesību princips. Administratīvā procesa saprātīga termiņa princips ir arī apstiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktā. Līdz ar to Vispārējā tiesa uzsver, ka Komisijai ir pienākums lemt par konkurences jomā iesniegtu sūdzību saprātīgā termiņā. Tajā pašā laikā Vispārējā tiesa, no otras puses, precizē, ka saprātīga termiņa principa pārkāpums var būt pamats lēmuma, ar kuru noraidīta sūdzība, atcelšanai tikai tad, ja prasītājs pierāda, ka saprātīga termiņa pārsniegšana ir ietekmējusi tā iespēju aizstāvēt savu nostāju šajā procesā, kā tas būtu it

¹ Komisijas 2019. gada 12. augusta Lēmums C(2019) 6099 *final* (Lieta AT.40459 – Dzelzceļa kravu sūtīšana Polijā – *PKP Cargo*).

īpaši gadījumā, ja šī pārsniegšana tam būtu traucējusi savākt vai izvirzīt Komisijā faktiskos vai tiesiskos apstākļus saistībā ar pretkonkurences darbībām, par kurām iesniegta sūdzība, vai Savienības interesi izmeklēt lietu.

Šo principu gaismā Vispārējā tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā nav nepieciešams lemt par to, vai Komisija ir ievērojusi saprātīga termiņa principu, jo prasītāja nav iesniegusi nevienu pierādījumu, kas liecinātu, ka apgalvotā šī termiņa pārsniegšana ietekmētu prasītājas iespēju aizstāvēt savu nostāju šajā procesā. Tādēļ iebildumu, kas attiecas uz saprātīga termiņa principa pārkāpumu, Vispārējā tiesa atzīst par nepamatotu.

Otrkārt, saistībā ar vērtējumu attiecībā uz Savienības interesi turpināt sūdzības izskatīšanu Vispārējā tiesa uzsver, ka aplūkojamajā gadījumā Komisija nav pieļāvusi nekādu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatīdama, ka sūdzībā norādītās darbības galvenokārt attiecās uz dzelzceļa kravu pārvadājumu pakalpojumu tirgu Polijā, ka Polijas konkurences iestāde bija ieguvusi detalizētas zināšanas par nozari un ka, ņemot vērā šos faktorus, minētā iestāde varēja sekmīgāk uzņemties sūdzības izskatīšanu. Turklāt Vispārējā tiesa precizē, ka prasītājas apgalvojums, ka Komisijai, izvērtējot Savienības interesi lietas izmeklēšanā, esot bijis jāņem vērā arī citi faktori, ir kļūdainš. Tādēļ prasības pamats, kas attiecas uz acīmredzamām kļūdām vērtējumā attiecībā uz Savienības interesi turpināt sūdzības izskatīšanu, tāpat ir noraidīts kā nepamatots.

Treškārt, saistībā ar jautājumu par tiesiskuma principa ievērošanu Polijā Vispārējā tiesa izvērtē prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru Komisija varēja sekmīgāk uzņemties sūdzības izskatīšanu, ņemot vērā sistēmiskas vai vispārējas nepilnības tiesiskuma stāvoklī Polijā un it īpaši Polijas konkurences iestādes un šajā jomā kompetento valsts tiesu neatkarības trūkumu.

Apstrīdētajā lēmumā Komisija pārbaudīja, vai šādas nepilnības ir šķērslis tam, lai tā noraidītu sūdzību, pamatojoties uz to, ka Polijas konkurences iestāde varētu sekmīgāk uzņemties tās izskatīšanu. Šajā nolūkā tā pēc analogijas piemēroja divu posmu analīzi, kas tiek prasīta saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderu izpildi, lai nodrošinātu pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu atbilstoši spriedumam *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības)², un kas izpaužas tādējādi, ka tiek izvērtēts, pirmām kārtām, vai pastāv patiens šo tiesību pārkāpšanas risks saistībā ar konkrētās dalībvalsts tiesu neatkarības trūkumu, jo šajā dalībvalstī pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības, un, otrām kārtām, vai attiecīgajai personai faktiski rastos patiens šī pārkāpuma risks, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus.

Šajā ziņā, pirmkārt, Vispārējā tiesa uzsver, ka tiesiskuma prasību ievērošana ir atbilstošs faktors, kas Komisijai, nosakot konkurences iestādi, kura varētu sekmīgāk uzņemties sūdzības izskatīšanu, ir jāņem vērā, un ka šim nolūkam Komisija bija tiesīga pēc analogijas piemērot attiecīgo analīzi. Protī, lai gan pastāv atšķirības starp apstākļiem, kas ir pamatā iepriekš minētajam spriedumam, un šīs lietas pamatā esošajiem apstākļiem, tomēr vairāki principiāli apsvērumi attaisno no minētā sprieduma izrietošo atziņu piemērošanu pēc analogijas, lai noteiktu konkurences iestādi, kas varētu sekmīgāk uzņemties tādas sūdzības izskatīšanu, ar kuru ziņots par LESD 101. un 102. panta pārkāpumu. Šajā ziņā Vispārējā tiesa vispirms norāda – tāpat kā tas ir brīvības, drošības un tiesiskuma telpas gadījumā, LESD 101. un 102. panta piemērošanas nolūkā veicamā sadarbība starp Komisiju, dalībvalstu konkurences iestādēm un valsts tiesām ir balstīta uz savstarpējas atzīšanas, savstarpējas uzticības un lojālas sadarbības principiem. Turpinājumā Vispārējā tiesa konstatē, ka judikatūra jau liek Komisijai, pirms tā noraida sūdzību Savienības intereses neesamības dēļ, pārliecināties, ka valsts instances var atbilstoši aizsargāt sūdzības iesniedzēja tiesības. Visbeidzot Vispārējā tiesa uzsver, ka pamattiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu neatkarīgā tiesā, kas garantētas Pamattiesību hartas 47. panta otrajā daļā, ir – tāpat kā iepriekš minētajā spriedumā – īpaša nozīme arī LESD 101. un 102. panta efektīvai piemērošanai, un valsts tiesas tiek aicinātas, no vienas puses, pārbaudīt valsts konkurences iestāžu lēmumu tiesiskumu un, no otras puses, tieši piemērot šos noteikumus.

² Spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) ([C-216/18 PPU](#), skat. arī [PP Nr. 113/18](#)).

Otrkārt, Vispārējā tiesa uzsver, ka pārbaude, ko Komisija ir veikusi minētās analīzes otrajā posmā, neatbilst Savienības tiesībām. Konkrētajā lietā prasītāja administratīvā procesa laikā ir norādījusi uz konkrētu netiešu pierādījumu kopumu, kas, pēc tās domām, tos aplūkojot kopumā, var pierādīt, ka pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka tai rastos patiens tās tiesību pārkāpšanas risks, ja tās lieta būtu jāizskata valsts instancēs. Šie netiešie pierādījumi attiecās tostarp uz valsts kontroli pār *PKP Cargo*, uz Polijas konkurences iestādes priekšsēdētāja atkarību no izpildvaras, uz apstākli, ka *PKP Cargo* mātesuzņēmums ietilpst apvienībā, kuras mērķis ir aizstāvēt un popularizēt tiesu sistēmas reformu Polijā, uz Polijas konkurences iestādes iecietīgo politiku attiecībā pret *PKP Cargo*, uz pārsūdzībām, ko ģenerālprokurors bija iesniedzis par šīs pašas konkurences iestādes lēmumiem attiecībā uz *PKP Cargo*, un uz konkurences tiesību jomā kompetento valsts tiesu nespēju novērst nepilnības, kas raksturīgas Polijas konkurences iestādei, ņemot vērā, ka pašas šīs tiesas nebija neatkarīgas. Apstrīdētajā lēmumā Komisija nav izvērtējusi šos netiešos pierādījumus un būtībā ir tikai apgalvojusi, ka tie nav pamatoti. Konstatējot, ka Komisija konkrēti un precīzi nav izvērtējusi dažādos administratīvajā procesā prasītājas izvirzītos netiešos pierādījumus, Vispārējā tiesa nospriež, ka Komisija nav ievērojusi savus pienākumus, kas izriet no iepriekš minētā sprieduma, kā arī pienākumu norādīt pamatojumu.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Atcelšanas prasības ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt atcelšanas prasību Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127